

Zambie

1. 10. - 15. 12. 2014

Radka Slavičková, Etika v sociální práci, Teologická fakulta, Jihočeská univerzita

Před odletem

Letenky

První věc, kterou člověk začne zařizovat poté, co je schválena jeho žádost na stáž do zahraničí, je hledání co nejlevnějšího a zároveň nej pohodlnějšího letu do dané lokality. Po trpělivém prohledávání všech možných leteckých serverů se mi podařilo najít letenku z Vídně do Lusaky s přestupem v Dubaji od společnosti Emirates za krásnou cenu 18 205 Kč.

Leteckou společnost Emirates mohu jen doporučit, profesionální služby a personál na palubě, vždy a všude včas a perfektní jídlo a pití v letadle. Navíc společnost Emirates dovoluje mít váhu zavazadel až 30 kilogramů.

Očkování

Dále honem podstoupit všechna potřebná očkování. Mezi něž patří očkování proti žloutence typu A a B, břišnímu tyfu, žluté zimnici. Jelikož budete neustále ve styku s lidmi, doporučuje se nechat si naočkovat i meningitidu. Očkovat se můžete nechat buď v nemocnici či v Centru cestovní medicíny Avenir. Celková cena za očkování byla cca 5 500 Kč. S malárií si hlavu nelamte, v Lusace snadno po příletu koupíte místní antimalarika, jež jsou spolehlivá a rovnou k tomu skočte koupit moskytiéru (cca 200 Kč). Opravdu ji využijete.

Pojištění

Pojištění jsem měla sjednané u společnosti Generali. Na 90 dní stálo pojištění 3 019 Kč. Záleží ale na každém, kde si pojištění vyřídí.

Vízum

Vízum získáte po přistání v Lusace na letišti. Vždy řekněte, že jedete navštívit své známé či přijíždíte jako turista. Poté si zvolíte, zda chcete jednovstupové či dvouvstupové vízum. Druhou variantu uplatníte, pokud máte v plánu ze země vycestovat, např. pokud toužíte vidět Viktoriiny vodopády ze Zimbabwské strany či vyjet na safari do Botswany. Osobně doporučuji dvouvstupové vízum, člověk nikdy neví, kam ho vítr zanesse a je lepší mít čistý štít, než pak řešit nepříjemnosti v danou chvíli. Jednovstupové vízum stojí 50 dolarů, dvouvstupové 80 dolarů. Vizum je vydáno jednorázově na dobu 30 dní, tudíž po uplynutí této lhůty musíte dojet vaše víza prodloužit na imigrační oddělení, které se nachází v centru Lusaky. Nijak vás to nezdrží, pouze dostanete razítko do pasu a odcházíte.

Co vzít s sebou?

Ze zdvořilostních důvodů nedoporučuji brát si krátké sukně, šaty či minišortky, které až příliš odhalují nahou kůži, to samé platí u triček či tílek. Zkrátka více zahalit, než odhalit. Věřte mi dámy, na ulici se budete cítit lépe. Mohli byste místní obyvatele svým evropským stylem oblékání popudit a urazit. Tudíž radši legíny, delší kraťasy, trika bez hlubokých výstřihů, rukávy.

Určitě si vezměte do kufru čelovku či jakoukoliv baterku jako zdroj náhradního světla, když vypadne elektřina, což se stává velmi často. Samozřejmě nezapomeňte všechny potřebné léky.

Oceníte různé instantní polévky, těstoviny, kávu, čaj a podobné rychle zdroje potravy dovezené z domova. Bude se vám hodit nějaká miska či hrnek, příbor a určitě přibalte kapesní nůž. Na ten jsem si mnohokrát vzpomněla... Pro ty, kteří mají špatné spaní, či potřebují při usínání ticho, doporučuji vzít si ušní ucpávky, jelikož místní jsou velice „živí“, nenechají vás jen tak usnout.

Zambie

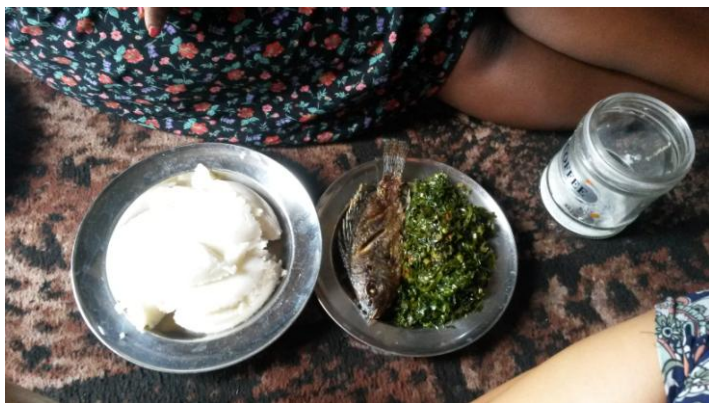
Zambie leží v subsaharské Africe. Hlavním městem je Lusaka. Zambie je svou rozlohou 10x větší než Česká republika, počet obyvatel je však téměř stejný. Většina obyvatel se koncentruje v hlavním městě či přilehlých coumpoundech (chudinských čtvrtích). Sousední země jsou Botswana, Demokratická republika Kongo, Zimbabwe, Namibie, Angola, Mozambik, Tanzanie a Malawi. Střídají se zde dvě roční období – období dešťů (listopad-duben) a období sucha (květen-říjen).

Jídlo

V Zambii najdete vesměs všechno jídlo, které máme i v České republice. Ceny jsou vyšší. Jsou zde dva velké potravní řetězce Spar a Shoprite. Klasické supermarkety. Ti, kteří se nedokážou odtrhnout od svých civilizačních kořenů, mají možnost najít zde fast-foody, pizzerie, bageterie (KFC, Subway, Hungry Lion atd.). Naopak ti, kteří chtějí poznat Afriku se vším všudy – hurá na trhy či do místních zapadlých restaurací, které nezají luxusním vybavením, zato servírované jídlo nikdy nezklame. Neopouštějte Zambii bez ochutnání místního národního jídla – Nshima. Jde o kukuřičnou kaši podávanou většinou s brukví. Můžete přidat kuře, rybu či vejce. Výběr je na vás. Plné břicho zaručeno. Místní jedí nshimu od rána do večera, jde o nejlevnější zdroj potravy a sami říkají, že neznají plnohodnotnější jídlo. Na příbor zapomeňte, postačí vám bohatě vaše ruce. Věřte, že o to víc si jídlo a atmosféru Afriky užijete. Další speciality z místní kuchyně jsou například samoosa – mohu přirovnat k našemu pyrohu, plněnému většinou brambory či vejci. Scono – kynutý koláček,

těž velmi chutný. Všechny tyto dobroty koupíte lehce na ulici. Nebojte se ochutnávat a poznávat. Samozřejmostí je nepřeborné množství ovoce a zeleniny. Neváhejte a kupte si banán, ananas, mango...budete v úžasu nad lahodnou chutí čerstvého ovoce.

Kromě jídla můžete na ulici koupit všechno možné a mnohdy i nemožné. Opravdu. Vše co vás napadne, se zde prodává. Přes oblečení, sedací soupravy, boty, kosmetiku, čisticí prostředky, zvířata až po vymyté kelímky od jogurtů či prázdných láhví od piva.

Měna

Místní měnou je kwacha (1 000 kwacha = cca 3,5 Kč). Díky kurzu je přepočít velmi lehký a hned víte, co kolik stojí. Počítejte s tím, že ačkoli je Zambie chudá země, její ceny jsou mnohdy vyšší, než u nás. Ale opět záleží na každém, jak umí nakládat a hospodařit se svými penězi. Do země jeďte nejlépe s dolary a poté si je zde vyměňte na místní měnu.

Jazyk

Zambie je na jazyky velmi bohatá. Domorodých jazyků zde najdete přes úctyhodných 70, mezi nejznámější a nejpoužívanější patří nyanja, bemba či tonga. Místní určitě ocení, když se naučíte pár frází v jejich jazyce. Udělá jim radost, když od bělocha uslyší jejich pozdrav. Nejčastěji vám bude ze všech stran v uších znít slovo „Mzungu“. To znamená běloch. Budou ho na vás pokřikovat úplně všichni a všude. Oficiálním jazykem země je angličtina, domluvíte se tedy všude bez problémů.

Malý slovníček

Jak se máš? - Muli bwanji?

Dobře- Bwino

Dobré ráno- Mwauka bwanji

Ano- Inde

Ne- Ai

Děkuji- Zikomo

Promiňte- Pepani

Jmenuji se... - Dzina langa ndine...

Běloch- Mzungu

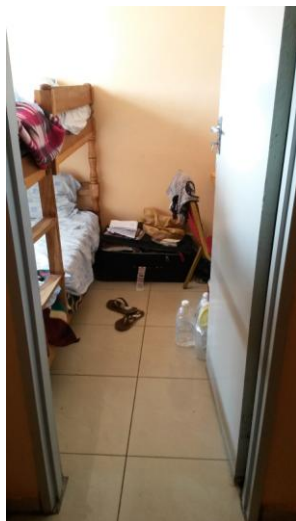
Pojď sem! - Buera!

Hej! - Yue!

Ubytování

Bydlela jsem po celou dobu v Liberty Living Boarding House. Jedná se vlastně o kolej pro studenty. Leží v klidné čtvrti Kalundu. Jsou zde buňky, v nichž se nachází pokoje. Velikost pokojů a počet lůžek v buňkách je různá. Já měla dvoulůžkový pokoj, palanda. V každé buňce je malá koupelna se sprchou a toaletou. Teplou vodu nečekejte. Je zde prádelna, kde si za poplatek můžete nechat vyprat své oblečení. Prala jsem si ručně, samozřejmě je to levnější. Naleznete zde kuchyňku, ale nádobí musíte mít své (proto zmínka o hrnečku a instantním jídle výše). Za poplatek si můžete objednat snídani, oběd či večeři. Můžete se zde připojit i na místní wifi síť, ovšem také za poplatek a většinou nefungovala.

Doprava

Doprava je velmi jednoduchá a zábavná, zkrátka se jen postavíte k silnici a čekáte, až bude projíždět bílý multivan s oranžovým pruhem. Tyto multivany jsou místní autobusy. Čím více lidí uvnitř, tím lépe. Mnohdy se sedí nepříjemně, jste uvnitř doslova jako sardinky jeden na druhém, ale má to svůj smysl, jež jsem pochopila náhle, když jsem jela v autobuse sama. Místní cesty jsou opravdu hrbolaté, především pokud řidič autobusu nejezdí po vyasfaltované silnici, ale po jejích bocích či používá různé zkratky. To potom lítáte v autobuse ze strany na stranu, nahoru dolů. Tudiž ve finále oceníte, že lidé sedící vedle vás, vás dokonale „přišpendlí“ k sedačce. V autobuse funguje tzv. conductor, muž, který z okénka autobusu pokřikuje, píská a mává na lidi venku. Snaží se je přimět k tomu, aby nasedli do autobusu a nechali se svézt. Uvnitř pak vybírá jízdné. Pokud sedíte vzadu, jednoduše dáte peníze člověku před vámi a ten je pošle dál dopředu. Takhle peníze doputují až ke conductorovi a on vám stejnou cestou vrací přeplatek. Ceny autobusu jsou levné, dají se i smlouvat. Má cesta z Boarding Housu do centra Lusaky (Lima tower) stála 4,5 kwacha. Cesta trvala každý den jinak dlouho, v průměru však 30 min až 1,5 hodinu. Nejsou zde žádné jízdní řády, jezdí se vlevo. Na ulici se často tvoří kolony. Semafory zde moc význam nemají. Zkrátka, kdo dřív šlápně na plyn, ten jede. Dávejte si tedy pozor na ulicích či u silnic, auta a autobusy neuhýbají a to ani v případě, že jdete po chodníku. Adrenalin v krvi zaručen.

Internet, telefon

Po příletu mi přestala fungovat česká sim karta. Zakoupila jsem tedy místní sim kartu od telefonní společnosti Airtel. Do svého telefonu si pak jednoduše můžete dokupovat kredit v podobě malých stíracích papírků, které zakoupíte všude na ulici. Kredit pořídíte v hodnotě od 1 kwachy až po 50 kwacha. SMS do České republiky se pohybuje okolo 2 Kč (zaručit doručení SMS vám ale nikdo nemůže). Pokud chcete telefonovat, je výhodnější volat ze Zambie do České republiky (minuta asi 16 Kč), než naopak.

Internet zde není velký problém. V případě potřeby zde naleznete mnoho internetových kaváren. Jejich fungování je ale zase 50 na 50. Někdy internet funguje rychle, jindy čekáte velmi dlouho. K místním sim kartám je možnost zakoupit si internetový balíček přímo do telefonu, který můžete využívat. Nejlepší a nejlevnější řešení, které mohu doporučit je – zapomeňte na telefon a internet a užívejte každý den naplno.

Projekty

Každý den jsem pracovala v organizaci Njovu, o.p.s.. Tato organizace zřídila v chudinské čtvrti zvané Chibolya neformální základní školu o dvou třídách. Dopoledne v těchto třídách probíhala výuka pro místní děti, na níž jsem se podílela s místními učiteli. Výuka je zaměřena hlavně na osvojení trivia. Dále se zde děti učí anglicky, základy slušného chování. Děti jsou velmi živé a hlučné, někdy je těžké je utišit. V žádném případě jsem se nesetkala s tím, že by děti něco odmítly, či vzdorovaly učitelům či mě. Učitele respektují a poslouchají. Jen je třeba jejich ohromnou energii umět nasměrovat správnou cestou. Výuka byla někdy složitá kvůli časté absenci dětí. Pokroky sice vidíte, ale přicházejí pomalu. Chce to trpělivost. Funguje zde i adopce na dálku. Děti poté odcházejí z centra a začínají navštěvovat formální školu ve městě díky této adopci.

Odpoledne probíhaly pro děti volnočasové aktivity, které jsem měla na starost. Sem docházelo mnoho dětí, centrum bylo otevřeno každému, kdo přišel. Většinou se jednalo o různé sportovní hry, např. volejbal, basketbal, netbal, fotbal. Dále fungoval kroužek dramatu, kde jsme s dětmi hráli různé scénky. Zavedl se i čtecí kroužek, zde jsme děti zdokonalovali ve čtení. Dalším vedeným kroužkem bylo karate. Děti ocení každý váš nový nápad či hru. Pokud pro mě přichystáte například různé soutěže, budou šťastím bez sebe. Cílem volnočasových aktivit bylo smysluplné trávení volného času dětí a tím tak předcházet patologickým jevům.

Třikrát týdně jsem vedla klub mladých matek. Zde jsme se scházely s místními matkami a diskutovaly o životě, rodině, dětech, zdraví. Během této konverzace jsme vyráběly náušnice, náramky, náhrdelníky, šily a vyšívaly. Vyrobené produkty jsme pak prodávaly na místním trhu se suvenýry. Matky v klubu jsou velmi milé a rády vám budou naslouchat. Velmi jsme se pobavily nad srovnáváním našich kultur, ony obohatily mé vědomosti, já snad zase trochu jejich.

Výlety

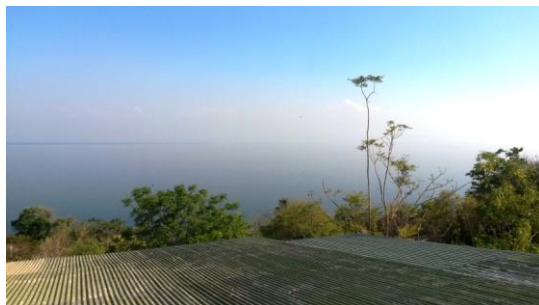
Ve svém volném čase jsem navštívila:

Koupaliště pro veřejnost – leží přímo v Lusace, zde jsem strávila skvělý den s kolegy z centra. Odpočnete si, a když slunce pálí, kde jinde strávit odpoledne, než u vody na dece v trávě. Vstupné cca 20 kwacha na celý den.

Lilay – sloní sirotčinec, který se nachází asi půl hodiny autobusem od Lusaky. Sjíždí se sem turisté, aby se podívali na malá roztomilá slůňata, která se krmí, pošťuchují navzájem, hrají si ve vodě či jen tak lenoší. Když budete mít čas, projděte se i místní buší, narazíte na zebry, antilopy. Vstupné zdarma.

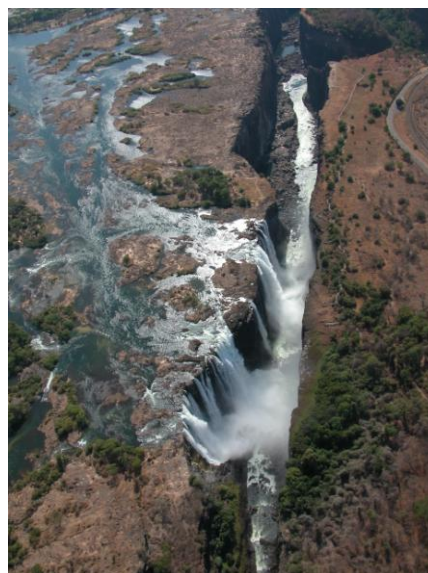
Kariba lake – největší uměle vytvořené jezero na světě. Je zde postavena přehrada, která rozděluje Zambii a Zimbabwe. Svou velikostí připomíná moře. Cesta trvala nekonečné horké čtyři hodiny v autobuse, ale stálo to za to. Pohled na jezero si zamilujete, jeho obzor je nekonečný a vy nevíte, kde končí hladina jezera a začíná nebe.

Mundawanga – Lusacká zoologická zahrada spojená s botanickou zahradou. Skvělá možnost jak strávit volný den. Botanická zahrada je krásná, zoologická zahrada sice menší a skromná na zvířata, ale i tak se vám bude líbit. Vstupné cca 35 kwacha na celý den.

Livingstone a Viktoriiny vodopády – po 7 hodinách v autobuse směrem na jih přijedete do turistického města Livingstone. Pro mě třešnička na dortu a zakončení mého pobytu v Zambii. Kdo neviděl Viktoriiny vodopády, jakoby v Zambii ani nebyl. Ubytování doporučuji v hostelu Fawltly Towers. Hostel je v centru města, nedaleko autobusové zastávky. Pokoje čisté, pěkné, koupelna to samé. Krásná zahrada s mangovníky, takže si zralá sladká manga velikosti dlaně můžete nasbírat a vychutnat přímo u hostelového bazénu na lehátku. K dispozici je kuchyň, ale naleznete zde i restauraci s chutným menu a přívětivými cenami. Čaj a káva jsou zdarma každý den a jako bonus se každý den rozdávají zdarma palačinky. Každý den vás hostelový autobus doveze přímo k vodopádům, též zadarmo. Cena za noc v tomto hostelu je 8 dolarů. Co víc si přát. Samozřejmě nechybí pestrá nabídka safari výletů, adrenalinových zážitků a relaxačních výletů v okolí Viktoriiných vodopádů.

Viktoriiny vodopády není třeba ani komentovat. Naprosto dechberoucí scénérie. Slovy těžko popsat pocity, které jsem měla při pohledu na tuto krásu. Proleťte se nad vodopády v ultra lightu, ne nadarmo se tomu říká Let andělů (Flight of Angels). Zkuste rafting na řece Zambezi, divoké peřeje řeky vás nenechají v suchu v raftu, v nitru budete křičet „Dost!“ a zároveň „Ještě!!“. Adrenalin pocítíte na 100 %. A co by to bylo za návštěvu Afriky, kdybyste nestrávili alespoň jeden den na safari. Je to zkrátka na vás, co si vyberete.

Přehled celkových nákladů

Stipendium od univerzity	45 000,--
Letenka	18 205,--
Pojištění	5 500,--
Vízum 80 dolarů x 22	1 760,--
Bydlení	7 400,--

Zbytek stipendia byl využit na každodenní jízdy autobusem, stravu, případné výlety. Po vyčerpání stipendia jsem začala čerpat z vlastních prostředků, které dosáhly celkové částky cca 20 000 Kč.

Kontakt: LiluFive@seznam.cz

